

Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP

SMERNICE

ZASNOVA NACRTOV VREDNOTENJA

JANUAR 2023

This document contains the translation of the guidelines "Design of Evaluation Plans" March 2023. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. Note: The translated text has not been subject to a layout and editorial check. The final reference text is the English version of the guidelines available at the following [link](#).

Obvestilo o avtorskih pravicah

© Evropska unija, 2023

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Predlog navedbe vira:

EVROPSKA KOMISIJA – Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja – Enota A.3 (2023): Smernice. Zasnova načrtov vrednotenja. Bruselj, januar 2023.

Izjava o omejitvi odgovornosti:

Smernice izražajo navedbe in stališča avtorjev in ne nujno tudi uradnega stališča Komisije. Komisija ne jamči za točnost podatkov, vključenih v te smernice. Niti Komisija niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz teh smernic.

Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP je odgovorna za zagotavljanje podpore pri dejavnostih spremljanja in vrednotenja na ravni EU in držav članic. Deluje pod vodstvom enote A.3 „Uspešnost politike“ Generalnega direktorata Evropske komisije (EK) za kmetijstvo in razvoj podeželja (GD AGRI). Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP vsem deležnikom pri vrednotenju, zlasti GD AGRI, nacionalnim organom, organom upravljanja in izvajalcem vrednotenja, pomaga z razvijanjem in razširjanjem ustreznih metodologij in orodij; zbiranjem in izmenjavo dobrih praks; gradnjo zmogljivosti ter komuniciranjem s člani mreže o temah, povezanih z vrednotenjem.

Dodatne informacije o dejavnostih Evropske službe za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP so prek strežnika Europa na voljo na spletu (https://eu-cap-network.ec.europa.eu/eu-cap-network/support/european-evaluation-helpdesk_en).

Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP

Rue Belliard 12, Bruselj, Belgija

+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

KAZALO

Seznam kratic	iv
Zahvala	v
Uvod	Error! Bookmark not defined.
1. Pravni okvir	4
2. Kratak pregled načrta vrednotenja	6
3. Ključna vsebina načrta vrednotenja	8
3.1 Cilji vrednotenja in potrebe po vrednotenju	10
3.2 Upravljanje in uskajevanje	15
3.3 Opredelitev deležnikov	18
3.4 Časovnica	21
3.5 Podatki in informacije	25
3.6 Komuniciranje in nadaljnje spremljanje	29
3.7 Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti	32
Priloga – Opredelitve meril vrednotenja	35

PREGLEDNICE

Preglednica 1 – Kratak pregled načrta vrednotenja (minimalna in priporočena vsebina)	6
Preglednica 2 – Predlagana vsebina razdelka 1 načrta vrednotenja	10
Preglednica 3 – Predlagana vsebina razdelka 2 načrta vrednotenja	15
Preglednica 4 – Predlagana vsebina razdelka 3 načrta vrednotenja	18
Preglednica 5 – Predlagana vsebina razdelka 4 načrta vrednotenja	21
Preglednica 6 – Predlagana vsebina razdelka 5 načrta vrednotenja	25
Preglednica 7 – Predlagana vsebina razdelka 6 načrta vrednotenja	29
Preglednica 8 – Predlagana vsebina razdelka 7 načrta vrednotenja	32

SLIKE

Slika 1 – Minimalna struktura načrta vrednotenja	8
Slika 2 – Povezave med različnimi razdelki načrta vrednotenja	8

OKVIRJI

Okvir 1 – Opredelitve meril vrednotenja	35
---	----

SEZNAM KRATIC

AKIS	Sistem znanja in inovacij na področju kmetijstva
LŠD	Letno število delovnih enot
SKP	Skupna kmetijska politika
HC	Horizontalni cilj
GD AGRI	Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja
EK	Evropska komisija
FI	Finančni instrument
DKOS	Dobro kmetijsko in okoljsko stanje
LAS	Lokalna akcijska skupina
S & V	Spremljanje in vrednotenje
OU	Organ upravljanja
DČ	Država članica
OSSV	Okvir smotrnosti, spremljanja in vrednotenja
SC	Specifični cilj

ZAHVALA

Smernice je pripravila mednarodna skupina strokovnjakov za vrednotenje, v kateri so sodelovali Costas Apostolopoulos, Neringa Viršilienė in Sari Rannanpää. K smernicam so prispevali tudi Maria Coto, Jérôme Paperou in Stephanie Vella. Delo je usklajevala Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP pod vodstvom Marili Parissaki. Oceno kakovosti in doslednosti sta podala Valdis Kudiņš in Hannes Wimmer. Brigit Zomer, Steve Gillman in Jules Vincent so pripomogli k splošni kakovosti in vizualni podobi končnih smernic.

Predstavniki GD AGRI so prispevali k skladnosti smernic z okvirom politike EU.

Predstavniki držav članic so podali pripombe k osnutkom različic smernic med posvetovanjem s posvetovalnim odborom novembra 2022.

UVOD

Pomen vrednotenja: zakaj vrednotimo strateške načrte SKP

Vrednotenja se izvajajo, ker zagotavljajo pomembne koristi za boljše in učinkovitejše načrtovanje in izvajanje politik. Natančneje, vrednotenja strateških načrtov SKP so koristna:

- za prikaz napredka in dosežkov strateških načrtov SKP ter utemeljitev uporabe finančnih sredstev;
- za zagotavljanje informacij, ki lahko izboljšajo osredotočenost intervencij in s tem povečajo učinkovitost politike;
- za zagotavljanje odgovornosti in preglednosti izvajanja strateškega načrta SKP;
- kot komunikacijski kanal med organom upravljanja in ključnimi deležniki, ki sodelujejo pri zasnovi in izvajanju načrta, vključno z Evropsko komisijo;
- za zagotavljanje dokazov in trdne analitične osnove za zasnovo prihodnjih načrtov/politik;
- kot stalni proces pridobivanja znanja in izboljšav, ki prispeva h kakovostnejšemu izvajanju načrtov in njihovi kakovostnejši zasnovi v prihodnosti.

Pravne zahteve določajo pogoje, ki zagotavljajo, da se vrednotenja izvajajo. Države članice morajo v obdobju 2023–2027 ovrednotiti svoje strateške načrte SKP med izvajanjem in po njem (naknadno vrednotenje). V skladu s pravnimi zahtevami iz člena 140 Uredbe (EU) 2021/2115 so vrednotenja namenjena izboljšanju kakovosti zasnove in izvajanja načrtov.

Kakšna so razlogi za načrt vrednotenja

Načrt vrednotenja je pisni dokument, v katerem je opisano, kako boste ovrednotili svoj strateški načrt SKP ter kako nameravate rezultate vrednotenja uporabiti za izboljšanje izvajanja in sprejemanja odločitev. V načrtu vrednotenja je pojasnjeno, kako boste opisali „*kaj je pomembno*“, „*kako*“ in „*zakaj*“ za vaš strateški načrt SKP.

Da bi države članice izpolnile zahteve glede vrednotenja, pripravijo načrt vrednotenja, ki izpolnjuje minimalne zahteve iz Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475¹. Načrt vrednotenja med drugim vsebuje informacije o vrednotenjih, načrtovanih v obdobju izvajanja 2023–2027, in o naknadnem vrednotenju leta 2031.

Načrt vrednotenja se predloži odboru za spremljanje najpozneje eno leto po odobritvi strateških načrtov SKP². Evropska komisija (EK) se z načrtom vrednotenja le seznani in ji ga ni treba odobriti. Pač pa države članice z Evropsko komisijo delijo informacije o dejavnostih in ugotovitvah vrednotenja, potem ko jih pregleda odbor za spremljanje in najpozneje en mesec pred letno pregledovalno sejo³. Z Evropsko komisijo morajo deliti⁴:

¹ Člen 4(1) Uredbe (EU) 2022/1475.

² Člen 140 Uredbe (EU) 2021/2115.

³ Člen 5 Uredbe (EU) 2022/1475.

⁴ Člen 124(3)(d) in (4)(c) Uredbe (EU) 2021/2115.

- informacije o dejavnostih in ugotovitvah vrednotenja, natančneje o napredku, doseženem pri izvajanju vrednotenj, sintez vrednotenj in vsakega nadaljnjega spremljanja ugotovitev;
- morebitne spremembe načrta vrednotenja.

Kakšne so koristi načrta vrednotenja

Načrt vrednotenja zagotavlja, da:

- se izvedejo vse ustrezne dejavnosti vrednotenja;
- bodo na voljo zadostni in ustrezni viri za izvedbo vseh potrebnih vrednotenj;
- bodo podatki, potrebni za vrednotenje, na voljo pravočasno in v ustrezni obliki.

Načrt vrednotenja torej omogoča državam članicam, da:

- izboljšajo načrtovanje in sestavo vrednotenj strateškega načrta SKP;
- izboljšajo usmeritev dejavnosti spremljanja in vrednotenja, pri čemer vzpostavijo jasno povezavo med navedenimi dejavnostmi in jih uskladijo s prednostnimi potrebami različnih deležnikov, vključenih v strateški načrt SKP;
- izboljšajo uporabo rezultatov vrednotenja, njihovo uporabnost, učinkovito vključevanje, sporočanje in razširjanje.

Namen teh smernic

Smernice „Zasnova načrtov vrednotenja“ so nezavezujoče. Njihov namen je določiti minimalno in priporočeno vsebino načrtov vrednotenja, ki jo je mogoče dodatno prilagoditi potrebam držav članic.

Te smernice imajo dvojni namen:

- zagotoviti smernice o zasnovi načrta vrednotenja na podlagi minimalne vsebine, ki se zahteva s pravnim okvirom;
- predlagati dodatno vsebino načrta vrednotenja za spodbujanje boljšega načrtovanja, izvajanja in uporabe vrednotenj na ravni držav članic.

Ciljne skupine teh nezavezujočih smernic

Glavna ciljna skupina teh smernic so organi upravljanja za strateške načrte SKP, ki so odgovorni za pripravo načrta vrednotenja. Drugi ciljni skupini sta odbor za spremljanje in plačilne agencije, ki sodelujejo pri pripravi načrta vrednotenja.

Struktura in vsebina smernic

Smernice vključujejo opis ključnih elementov načrta vrednotenja ob upoštevanju minimalnih zakonskih zahtev. V njih je predlagana tudi dodatna vsebina za posamezni razdelek načrta vrednotenja, opisani

so ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati, in navedeni primeri ključnih vprašanj, ki si jih je treba zastaviti pri pripravi posameznega razdelka načrta vrednotenja, prav tako so poudarjene povezave med različnimi razdelki. Smernice dopolnjuje zbirka orodij, ki vključuje podroben opis predlaganih delovnih korakov za pripravo posameznih razdelkov načrta vrednotenja.

1. PRAVNI OKVIR

Pri pripravi načrta vrednotenja morajo države članice upoštevati, kar je v zvezi s tem, kaj je treba ovrednotiti, kdaj in kako, predvideno v ustreznih uredbah.

Kaj se ovrednoti

Države članice po potrebi vsaj enkrat v obdobju izvajanja ovrednotijo vsak specifični cilj (skupno deset) v skladu z intervencijsko logiko strateškega načrta SKP. Specifični cilj se lahko oceni posamezno ali skupinsko (tj. celovita vrednotenja, ki zajemajo več ciljev) v skladu z intervencijsko logiko strateškega načrta SKP⁵. Če se specifični cilj v obdobju izvajanja ne ovrednoti, bi morale države članice to utemeljiti.

Specifične intervencije ali teme bodo ovrednotene glede na potrebe države članice po vrednotenju, intervencijsko logiko strateškega načrta SKP in stanje izvajanja. Primeri takih tem so⁶:

- opredelitev dodane vrednosti LEADER,
- nacionalna mreža SKP,
- sistem znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS),
- okoljska in podnebna struktura⁷.

Tema ocene v okviru učinkovitosti je lahko tudi poenostavitev za končne upravičence in uprave⁸.

Kdaj

EK in države članice bodo morale vrednotenja izvesti v obdobju 2023–2027. V skladu s členom 140 Uredbe (EU) 2021/2115 bodo morale države članice izvesti dve vrsti vrednotenj:

- vrednotenja v „obdobju izvajanja“ (2023–2027), čeprav natančni datumi niso navedeni;
- „naknadno vrednotenje“ do 31. decembra 2031.

Vrednotenja v obdobju izvajanja bi bilo treba načrtovati tako, da bodo rezultati na voljo za razpravo o naslednji SKP, tj. po letu 2027 na ravni EU, in za naslednji strateški načrt SKP na ravni držav članic. Kadar je ustrezno, države članice za ocene uporabijo tudi podatke iz prejšnjega programskega obdobja 2014–2022⁹.

Kako

Države članice bi morale v zvezi z vrednotenjem izvesti spodaj navedene ukrepe. Ker so ti ukrepi značilni za okvir vrednotenja, je mogoče sklepati, da bi morale države članice vzpostaviti tak okvir, ki vključuje:

⁵ Člen 2(a) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁶ Člen 2(d) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁷ V skladu s členom 109(2)(a) Uredbe (EU) 2021/2115 (standardi in pogojenosti DKOS).

⁸ Člen 1(3) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁹ Člen 2(e) Uredbe (EU) 2022/1475.

- **uporabo ustreznih meril vrednotenja** ob upoštevanju obsega, vrste in uporabe intervencije iz strateškega načrta SKP¹⁰. Merila vrednotenja so: uspešnost, učinkovitost, ustreznost, usklajenost in dodana vrednost Unije (v **Prilogi** k tem smernicam so opredeljena merila vrednotenja v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje)¹¹. Poleg tega bodo države članice z uporabo kazalnikov vpliva ocenile tudi vplive v zvezi s svojim prispevkom k doseganju splošnih ciljev SKP in specifičnih ciljev, ki so obravnavani v zadevnem strateškem načrtu SKP¹². To pomeni, da vplivov ni treba oceniti, če specifični cilj ni obravnavan. Potrebna pa je utemeljitev¹³. Skupni vpliv strateškega načrta SKP se oceni le z naknadnim vrednotenjem¹⁴;
- **upoštevanje ozemlja uporabe intervencij**, kjer je ustrezno. To velja zlasti za tiste intervencije, ki se ne izvajajo na nacionalni ravni, temveč na regionalni ali lokalni ravni¹⁵;
- **opredelitev ključnih elementov vrednotenja**. Priloga I k Uredbi (EU) 2022/1475 vključuje dodatne specifikacije za merila za vrednotenje uspešnosti, zlasti so za vsak specifični cilj opredeljeni ključni elementi vrednotenja (zaradi katerih je ocena obvezna) in dejavniki uspeha¹⁶ (priporočeni, neobvezno). Vendar pa Priloga I ne vključuje nobenih specifikacij za druga merila vrednotenja;
- **oblikovanje vprašanj za vrednotenje in dejavnikov uspeha** za oceno meril za vrednotenje uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti, usklajenosti in dodane vrednosti Unije¹⁷. Dejavniki uspeha iz Priloge I k Uredbi (EU) 2022/1475 so samo priporočila. V prejšnjem programskem obdobju je bilo 30 skupnih vprašanj za vrednotenje za celotno EU, ki so jim bila priložena merila presoje na prednostnem področju in na ravni programa. V tekočem obdobju lahko država članica oblikuje lastna vprašanja za vrednotenje za oceno zgoraj navedenih meril vrednotenja;
- **upoštevanje vseh ustreznih skupnih kazalnikov** (učinka, rezultatov, vpliva in stanja) za analizo učinkov strateških načrtov SKP na specifične cilje¹⁸. Za posamezne kazalnike vpliva, navedene v Prilogi III k Uredbi (EU) 2022/1475, bi bilo treba izračunati neto učinke¹⁹;
- **uporaba dodatnih ustreznih informacij** (kvantitativnih in kvalitativnih) **in specifičnih kazalnikov**, razen skupnih, če je potrebno, da se izpeljejo ustrezni sklepi o vplivu strateških načrtov SKP²⁰.

V regulativnem okviru se uporablja izraz „kadar je ustrezno“ v različnih primerih, ko se navaja, kaj je treba ovrednotiti in kako. To pomeni, da bi morale države članice obravnavati vse ustrezne vidike. Nekateri vidiki so lahko vedno ustrezni, na primer dodana vrednost LEADER, ki je vključena v vse strateške načrte SKP, in bi jih torej morale ovrednotiti vse države članice. Drugi vidiki so lahko ustrezni v nekaterih državah članicah, na primer ozemeljski obseg je lahko ustrezen v regionaliziranih državah članicah in manj ustrezen v neregionaliziranih državah članicah.

¹⁰ Člen 2(b) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹¹ Člen 1(1) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹² Člen 140(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

¹³ Člen 2(a) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁴ Člen 3(2) Uredbe (EU) 2022/1475 in člen 140(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

¹⁵ Člen 2(c) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁶ „Dejavniki uspeha“ nadomeščajo izraz „merila presoje“, ki se je uporabljal v obdobju 2014–2020.

¹⁷ Člen 1(1) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁸ Člen 6(1) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁹ Člen 6(5) Uredbe (EU) 2022/1475.

²⁰ Člen 6(2) Uredbe (EU) 2022/1475.

2. KRATEK PREGLED NACRTA VREDNOTENJA

Minimalne zahteve glede strukture in vsebine načrta vrednotenja so opisane v Prilogi II k Uredbi (EU) 2022/1475 in povzete v spodnji preglednici. V skladu s Prilogo načrt vrednotenja vsebuje sedem razdelkov, navedenih v prvem stolpcu v nadaljevanju. Minimalna vsebina načrta vrednotenja je prikazana v drugem stolpcu v nadaljevanju. V tretjem stolpcu je navedena dodatna priporočena vsebina vsakega razdelka.

Države članice lahko spremenijo vrstni red razdelkov načrta vrednotenja, kot se jim zdi primernejše. Lahko bi na primer trdili, da je opredelitev deležnikov najpomembnejša, saj se je treba z njimi posvetovati glede njihovih potreb, nekateri pa so lahko udeleženi tudi pri zagotavljanju podatkov ali prispevajo k opredelitvi tem vrednotenja. Te smernice upoštevajo vrstni red iz Priloge II k Uredbi, vendar to ne pomeni, da je treba ta vrstni red strogo upoštevati.

Preglednica 1 – Kratak pregled načrta vrednotenja (minimalna in priporočena vsebina)

Razdelek načrta vrednotenja	Minimalna vsebina (Uredba)	Dodatna vsebina (priporočeno)
1. Cilji in potrebe	<ul style="list-style-type: none"> Cilji vrednotenja in potrebe po vrednotenju Zagotoviti izvedbo zadostnih dejavnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Dejavnosti vrednotenja Teme vrednotenja
2. Upravljanje in usklajevanje	<ul style="list-style-type: none"> Ureditev spremljanja in vrednotenja Glavni organi in odgovornosti 	<ul style="list-style-type: none"> Strukture za učinkovito upravljanje načrtovanja, izvajanja in kakovosti vrednotenj Dodatne strukture za spodbujanje uporabe ugotovitev vrednotenja
3. Opredelitev deležnikov	<ul style="list-style-type: none"> Opis ustreznih deležnikov Potrebe deležnikov Potrebe glede gradnje zmogljivosti (zagotovi se v razdelku 7) 	<ul style="list-style-type: none"> Diagram deležnikov Razvrstitev deležnikov Kako uporabljati opredelitev deležnikov
4. Časovnica	<ul style="list-style-type: none"> Načrtovanje vrednotenj: <ul style="list-style-type: none"> prispevek k ciljem SKP v obdobju izvajanja vrednotenje posameznih tem (npr. okoljska in podnebna struktura, mreže SKP, LEADER, AKIS) 	<ul style="list-style-type: none"> Načrt poteka vrednotenj, vključno z vsemi vrstami dejavnosti vrednotenja: vrednotenja/študije za podporo vrednotenju, dejavnosti gradnje zmogljivosti, razvoj sistemov spremljanja

	<ul style="list-style-type: none"> Spremljevalne študije ter druge raziskovalne in analitične dejavnosti 	
5. Podatki in informacije	<ul style="list-style-type: none"> Ureditev razpoložljivosti podatkov Viri podatkov Institucionalne ureditve za zagotavljanje podatkov in kakovost podatkov Opredelitev podatkovnih vrzeli in ukrepov za njihovo odpravo Pravočasni začetek delovanja podatkovnih sistemov 	<ul style="list-style-type: none"> Splošni okvir vrednotenja (vključno z okvirnimi vprašanji za vrednotenje, dejavniki uspeha, kazalniki in viri podatkov) za opredelitev podatkovnih vrzeli Usposabljanje akterjev o sistemih za upravljanje podatkov, če je potrebno
6. Komuniciranje in nadaljnje spremljanje	<ul style="list-style-type: none"> Pristop k sporočanju ugotovitev vrednotenja ciljnim prejemnikom Mehanizmi za nadaljnje spremljanje in uporabo rezultatov vrednotenja 	<ul style="list-style-type: none"> Opis komunikacijskega načrta Cilji glede sporočanja ugotovitev vrednotenja Vloga nacionalnih mrež SKP
7. Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti	<ul style="list-style-type: none"> Opis virov, potrebnih za izvajanje načrta vrednotenja (upravna zmogljivost, podatki, finančna sredstva in potrebe IT) Opis izvajanja programske podpore (vključno s tehnično podporo in dejavnostmi za gradnjo zmogljivosti ter podporo lokalnim akcijskim skupinam pri vrednotenju) 	<ul style="list-style-type: none"> Strukturiran načrt gradnje zmogljivosti lokalnih akcijskih skupin za vrednotenje lokalnih razvojnih strategij

3. KLJUCNA VSEBINA NACRTA VREDNOTENJA

V tem poglavju je opisana osnovna vsebina načrta vrednotenja, od minimalnih zahtev, določenih v Uredbi²¹, skozi sedem razdelkov.

Slika 1 – Minimalna struktura načrta vrednotenja

Vir: Služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP (2023).

V poglavjih v nadaljevanju je podrobneje opisanih sedem razdelkov načrta vrednotenja. Za vsak razdelek sta predlagani minimalna in dodatna vsebina. Odstavek o minimalnih zahtevah, kot so določene v Prilogi II k Uredbi (EU) 2022/1475, je prikazan v **oranžnem** okvirju. Te smernice vsebujejo tudi predlog glede dodatne vsebine skupaj z utemeljitvami. Na sliki 2 v nadaljevanju so podrobno opisane in povzete tudi povezave posameznega razdelka načrta vrednotenja z drugimi razdelki.

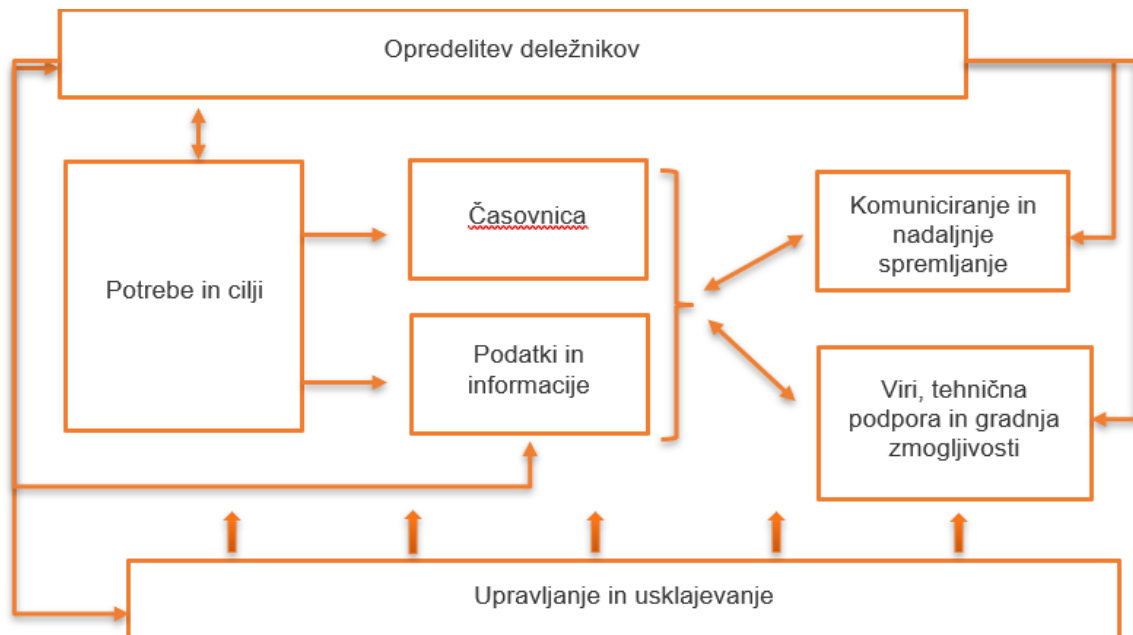
Razloženi so ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati pri pripravi posameznega razdelka načrta vrednotenja, da bi se doseglo enotno razumevanje glavnih vprašanj in konceptov. Države članice se lahko v zvezi s tem, kaj bi bilo treba upoštevati pri pripravi posameznega razdelka načrta vrednotenja, ravna po več ključnih vprašanjih, ki si jih je treba zastaviti. Na koncu je predlagan okvirni pregled posameznih razdelkov.

Podrobnejši koraki, ki jih je treba upoštevati pri pripravi posameznih razdelkov načrta vrednotenja, so vključeni v zbirko orodij, povezano s temi smernicami.

Slika 2 – Povezave med različnimi razdelki načrta vrednotenja

²¹ Priloga II k Uredbi (EU) 2022/1475.

Vir: Služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju SKP (2023).

3.1 Cilji vrednotenja in potrebe po vrednotenju

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba navesti cilje in potrebe, povezane z vrednotenjem. Utemeljitev predlagane dodatne vsebine za ta razdelek je prikazana v spodnji preglednici.

Preglednica 2 – Predlagana vsebina razdelka 1 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ²²	Dodatna vsebina	Utemeljitev ²³
Izjava o: <ul style="list-style-type: none"> • potrebah po vrednotenju • ciljeh vrednotenja Zagotoviti izvedbo zadostnih dejavnosti	Dejavnosti vrednotenja	Izvajanje vrednotenj, nadaljnje spremljanje ugotovitev – člen 124(3)(d) Poročanje o dejavnostih in ugotovitvah vrednotenja ²⁴
	Teme vrednotenja	Vrednotenje specifičnih ciljev v skladu z intervencijsko logiko – člen 2(a) Vrednotenje specifičnih intervencij/tem – člen 2(d) Ocena poenostavitve – člen 1(3)

Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja

Razdelek 2 – Upravljanje in usklajevanje je splošni element načrta vrednotenja, saj so lahko za različne dele načrta vrednotenja odgovorni različni organi/akterji.

Razdelek 3 – Opredelitev deležnikov: med postopkom opredelitve lahko deležniki predložijo informacije o potrebah po vrednotenju in ciljeh vrednotenja ter predlagajo teme vrednotenja, ki ustrezajo njihovim potrebam.

Razdelek 4 – Časovnica: izbira tem in dejavnosti bo vključena v časovnico za načrtovanje vrednotenj. Poleg tega se lahko dejavnosti nanašajo na gradnjo zmogljivosti za vrednotenje ter podatke in informacije, če dejavnosti vrednotenja zadevajo podatkovne/informacijske sisteme in odpravljanje podatkovnih vrzeli, ter na tehnično podporo, če zadevajo zagotavljanje podpore lokalnim akcijskim skupinam.

Razdelek 7 – Viri, tehnična podpora, gradnja zmogljivosti: končna izbira tem in dejavnosti vrednotenja bo odvisna od razpoložljivih virov, tako človeških (izvajalci vrednotenja in zmogljivosti za vrednotenje) kot finančnih (proračun, ki je na voljo za vrednotenja).

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Izjava o **ciljih načrta vrednotenja** in **potrebah**, povezanih z vrednotenjem, za zagotovitev, da se izvajajo zadostne in ustrezne **dejavnosti vrednotenja**, zlasti da se sporočijo **informacije, potrebne**

²² Točka 1 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475 in člen 140(4) Uredbe (EU) 2021/2115.

²³ Členi se nanašajo na Uredbo (EU) 2022/1475.

²⁴ Člen 5 Uredbe (EU) 2022/1475.

za usmerjanje programa, podlaga za naslednje programsko obdobje politike in razpoložljivost podatkov, potrebnih za vrednotenje strateškega načrta SKP.

Cilji vrednotenja, ki jih je treba vključiti v načrt vrednotenja, lahko zajemajo eno ali več od treh ravni:

- strateško raven, na kateri vrednotenja odražajo stanje na nacionalni ravni v smislu ocenjevanja prispevka strateškega načrta SKP k doseganju splošnih ciljev SKP in ustreznih specifičnih ciljev²⁵;
- regionalno raven, na kateri se lahko z vrednotenji ocenijo intervencije strateških načrtov SKP, ki se izvedejo na regionalni ali lokalni ravni²⁶;
- tematsko raven (nacionalno ali regionalno), na kateri se lahko z vrednotenjem ocenijo posamezne teme, ki so zanimive ali prednostne za državo članico.

Najprej se lahko opredelijo **potrebe po vrednotenju**. Te lahko izhajajo iz intervencijske logike strateškega načrta SKP ter potreb organov upravljanja in drugih ustreznih deležnikov. Potrebe po vrednotenju se lahko opredelijo tudi na podlagi izkušenj iz prejšnjih programskih obdobj.

Jasen opis potreb po vrednotenju in ciljev načrta vrednotenja bo omogočil zasnovo in izvajanje ustreznih **dejavnosti vrednotenja v okviru strateškega načrta SKP**. Dejavnosti vrednotenja so dejavnosti, ki jih morajo izvesti organi upravljanja in drugi deležniki ter so lahko razdeljene na tri vrste:

- dejavnosti, povezane z razvojem sistemov spremljanja in vrednotenja (pravila, postopki, pravni akti, podatki, informacijski sistemi itd.). Te dejavnosti bodo zagotovile **razpoložljivost podatkov, potrebnih za vrednotenje strateškega načrta SKP**;
- zasnova in izvajanje vrednotenj (specifičnih ciljev ali posameznih tem) in študij za podporo vrednotenju, vključno z razširjanjem in nadaljnjim spremljanjem rezultatov vrednotenja;
- dejavnosti, povezane z gradnjo zmogljivosti za vrednotenje.

Dejavnosti vrednotenja se lahko izvajajo ob različnem času za različne namene.

- a) Med programskim obdobjem za **zagotavljanje informacij, potrebnih za usmerjanje programa**, zlasti za:
 - vrednotenje specifičnih ciljev v skladu s posameznim strateškim načrtom SKP in njegovo intervencijsko logiko. Pri dejavnostih vrednotenja se bo upoštevalo tudi, ali se bo vrednotenje izvajalo glede na specifični cilj ali s celovitimi vrednotenji, ki zajemajo več specifičnih ciljev²⁷;
 - oceno strateškega načrta SKP z uporabo ustreznih meril vrednotenja in oceno vplivov²⁸;
 - podlago za razprave za načrtovanje in pripravo naslednjega obdobja politike (po letu 2027);

²⁵ Specifični cilji se v celotnem dokument nanašajo na devet specifičnih ciljev in horizontalni cilj, kot so opisani v členu 6(1) in (2) Uredbe (EU) 2021/2115.

²⁶ Člen 2(c) Uredbe (EU) 2022/1475.

²⁷ Člen 2(a) Uredbe (EU) 2022/1475.

²⁸ Člen 2(b) Uredbe (EU) 2022/1475.

- **zagotovitev razpoložljivosti podatkov, potrebnih za vrednotenje strateškega načrta SKP²⁹**, za kar morajo države članice:
 - o zagotoviti, da so podatki na voljo izvajalcem vrednotenja, da ti izpolnijo svoje obveznosti v zvezi s spremljanjem in vrednotenjem;
 - o poskrbeti za potrebne ureditve z nacionalnimi in po potrebi regionalnimi statističnimi enotami, raziskovalnimi centri, podjetji in ponudniki podatkov, da zagotovijo razpoložljivost podatkov.

- b) Naknadno, da se zagotovi **podlaga za prihodnje obdobje politike (po letu 2034)** in zlasti za:
 - oceno strateškega načrta SKP in njegovega izvajanja na podlagi vsakega od meril za vrednotenje uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti, usklajenosti in dodane vrednosti Unije ter vpliva³⁰.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- **Kakšne potrebe po vrednotenju obstajajo v zvezi s strateškim načrtom SKP?**

To je izhodišče za opredelitev ciljev načrta vrednotenja. Podvprašanja v zvezi s tem so lahko:

- o Katere so glavne potrebe, ki so podlaga za intervencijsko logiko strateškega načrta SKP?
- o Ali obstajajo dodatne potrebe po vrednotenju?
- o Katere druge potrebe po informacijah v zvezi s strateškim načrtom SKP obstajajo? Katere je mogoče izpolniti z vrednotenjem?
- o Kako se pri dejavnostih načrta vrednotenja upoštevajo potrebe različnih deležnikov vrednotenja (določene v postopku opredelitve deležnikov v razdelku 3 načrta vrednotenja)?
- o Ali lahko načrt vrednotenja izpolni novonastajajoče potrebe po vrednotenju?

- **Kakšni so cilji načrta vrednotenja?**

Cilji načrta vrednotenja se lahko opredelijo na podlagi potreb. Podvprašanja v zvezi s tem so lahko:

- o Kako lahko načrt vrednotenja obravnava opredeljene potrebe po vrednotenju?
- o Katere vrste vrednotenj bodo zajete v načrtu vrednotenja, na primer vrednotenja procesov, vrednotenja, usmerjena v rezultate, vrednotenja vplivov itd.
- o Kateri specifični cilji in teme bodo ovrednoteni v obdobju izvajanja, vključno z utemeljitvijo morebitnih specifičnih ciljev, ki morda ne bodo ovrednoteni?
- o Kdo je ciljna skupina načrta vrednotenja? (ob upoštevanju deležnikov in njihovih potreb ter predvidenih dejavnosti vrednotenja)

²⁹ Člen 7 Uredbe (EU) 2022/1475.

³⁰ Člen 3 Uredbe (EU) 2022/1475.

- Kateri viri so na voljo za boljšo opredelitev zelenih ciljev načrta vrednotenja?
- Kakšno je trenutno stanje sistemov zbiranja informacij in podatkov? V kolikšni meri bi bilo treba pri ciljnih načrta vrednotenja upoštevati njihovo posodobitev/izboljšavo, da bi se zagotovila razpoložljivost podatkov, potrebnih za vrednotenje strateškega načrta SKP?

- **Katere dejavnosti vrednotenja naj vključuje načrt vrednotenja?**

Podrobnejša podvprašanja v zvezi s tem so lahko:

- Kako podroben naj bo načrt vrednotenja? Lahko je na primer:
 - strateški (celoten splošni načrt z večletnim načrtom dela, ki mu sledijo letni akcijski načrti);
 - podroben (s podrobnim načrtom izvajanja, vključno z vsemi predvidenimi dejavnostmi vrednotenja, temami in podpornimi študijami).

- **Ali so potrebe po vrednotenju, cilji načrta vrednotenja in predvidene dejavnosti vrednotenja med seboj usklajeni?**

Podrobnejša podvprašanja v zvezi s tem so lahko:

- Kako podroben naj bo načrt vrednotenja? Načrt vrednotenja je lahko na primer:
 - strateški (celoten splošni načrt z večletnim načrtom dela, ki mu sledijo letni akcijski načrti);
 - podroben (s podrobnim načrtom izvajanja, vključno z vsemi predvidenimi dejavnostmi vrednotenja, temami in podpornimi študijami).

- **Ali so potrebe po vrednotenju, cilji načrta vrednotenja in dejavnosti vrednotenja usklajeni?**

Preveriti je treba usklajenost za nazaj in naprej:

- V kolikšni meri je mogoče z načrtovanimi dejavnostmi izpolniti potrebe po vrednotenju in cilje vrednotenja?
- V kolikšni meri cilji in načrtovane dejavnosti logično izhajajo iz potreb po vrednotenju?

Ozemeljski vidiki

- Izbor tem vrednotenja: to je lahko poseben izziv v regionaliziranih državah, saj se lahko interesi in potrebe med regijami razlikujejo. V ta namen je mogoče:
 - vzpostaviti nekatere mehanizme kolektivnega odločanja/prednostnega razvrščanja ob sodelovanju vseh regij,
 - vzpostaviti tipologijo vprašanj glede na to, ali:
 - so v skupnem interesu vseh regij,
 - so v posebnem interesu ene ali več regij.

- Vključitev ozemeljskega vprašanja v vsako vrednotenje: v regionaliziranih državah članicah bi bilo treba z vsako temo vrednotenja posebej oceniti dejansko stanje v posameznih regijah. V vsakem primeru je koristno analizirati tudi razlike med regijami, pa tudi skupne vidike, kar omogoča oblikovanje ali izpeljavo morebitnih navzkrižnih spoznanj.

Okvirni pregled tega razdelka

1. Cilji načrta vrednotenja
2. Potrebe po vrednotenju
3. Načrtovane dejavnosti vrednotenja, glede na vrsto
4. Načrtovane teme vrednotenja

3.2 Upravljanje in usklajevanje

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba opisati ureditve spremljanja in vrednotenja ter glavne organe in njihove odgovornosti. Utemeljitev predlagane dodatne vsebine za razdelek o upravljanju in usklajevanju je prikazana v spodnji preglednici.

Preglednica 3 – Predlagana vsebina razdelka 2 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ³¹	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Opis ureditev spremljanja in vrednotenja	Strukture za učinkovito upravljanje načrtovanja, izvajanja in kakovosti vrednotenj	Strukture, kot so usmerjevalne skupine za vrednotenje in svetovalne skupine za vrednotenje, lahko izboljšajo načrtovanje, izvajanje in kakovost vrednotenj. V zvezi z vlogo in funkcijami teh skupin pogosto prihaja do zmede, zato bi morala biti njihova vloga jasno opisana v načrtu vrednotenja.
Glavni sodelujoči organi in njihove odgovornosti	Dodatne strukture za spodbujanje uporabe ugotovitev vrednotenja	Lahko se upoštevajo, kadar so pomembne za izboljšanje uporabe ugotovitev vrednotenja pri zasnovi in izvajanju politike.

Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja

Razdelek 3 – Opredelitev deležnikov upošteva deležnike pri načrtovanju dejavnosti vrednotenja in deležnike, ki potrebujejo znanje in kompetence v zvezi z vrednotenjem. Nekateri od teh deležnikov sodelujejo tudi v ureditvah spremljanja in vrednotenja.

Razdelek 6 – Obveščanje o rezultatih vrednotenja in njihovo nadaljnje spremljanje: opredeljene so najpomembnejše ciljne skupine za rezultate vrednotenja.

Razdelki 2, 3 in 6 (upravljanje, opredelitev deležnikov in komuniciranje) skupaj opisujejo glavne deležnike v sistemu vrednotenja.

Poleg tega akterji/organi, vključeni v upravljanje in usklajevanje, zagotovijo informacije o potrebah in ciljih načrta vrednotenja (razdelek 1), časovnici dejavnosti vrednotenja (razdelek 4), predložitvi podatkov in informacij (razdelek 5), pa tudi organizaciji in zagotavljanju tehnične podpore ter gradnji zmogljivosti (razdelek 7).

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Minimalna vsebina: kratek opis **ureditev spremljanja in vrednotenja** za strateški načrt SKP z opredelitvijo glavnih **sodelujočih organov** in njihovih **odgovornosti**.

³¹ Točka 2 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

Ta razdelek načrta vrednotenja obravnava **upravljanje**³², izraz, ki se nanaša na interaktivne procese, prek katerih glavni deležniki agroživilskega sektorja in podeželskih območij usmerjajo vrednotenja strateškega načrta SKP k skupno dogovorjenim izboljšavam načrtovanja in izvajanja ter širši uporabi ugotovitev vrednotenja.

Ureditve spremljanja in vrednotenja se razumejo kot sistem akterjev, dejavnosti in mehanizmov, vzpostavljen za spremljanje in vrednotenje izvajanja strateških načrtov SKP.

Države članice morajo na podlagi pravnih določb:

- opredeliti glavne organe, vključene v ureditve spremljanja in vrednotenja strateškega načrta SKP;
- opredeliti vlogo in odgovornosti teh organov pri spremljanju in vrednotenju strateškega načrta SKP.

Vključeni organi so opredeljeni v ustreznih predpisih, npr.

- organ upravljanja, ki zagotavlja, da je vzpostavljen načrt vrednotenja ter da so vrednotenja v skladu s sistemom spremljanja in vrednotenja³³;
- odbor za spremljanje, ki preverja napredek v zvezi z vrednotenji in nadaljnjim spremljanjem njihovih ugotovitev³⁴ ter izda mnenje o načrtu vrednotenja in njegovih spremembah³⁵;
- nacionalna mreža SKP, ki bo prek mreženja prispevala k zmogljivosti za spremljanje in vrednotenje ter dejavnostim spremljanja in vrednotenja³⁶; poleg tega bo nacionalna mreža SKP sama ali v sodelovanju z organom upravljanja izvajala dejavnosti usposabljanja in gradnje zmogljivosti za izboljšanje znanj in spretnosti oseb, vključenih v vrednotenja strateškega načrta SKP³⁷;
- plačilna agencija kot organ, odgovoren za upravljanje in nadzor ter zagotavljanje podatkov o spremljanju³⁸;
- po potrebi lahko regije sodelujejo pri zasnovi načrta vrednotenja ter pri spremljanju in vrednotenju regionalnih intervencij iz strateškega načrta SKP³⁹;
- drugi ustrezni organi, ki morda obstajajo v državah članicah, kot so enota za vrednotenje, svetovalni instituti, usmerjevalna skupina za vrednotenje, tehnične delovne skupine itd.

³² Izraz „upravljanje“ se je razvil, ker tradicionalne oblike vlad niso bile zmožne biti odprtega duha, vključujoče, prožne in stvarne, saj niso upoštevale osrednje vloge zunajvladnih interakcij med javnimi in zasebnimi akterji. Bilo je razumljivo, da lahko sposobno in na znanju temelječe odločanje, ustvarjalno reševanje težav ter prožno in dobro usklajeno izvajanje politik dosežemo samo, če upoštevamo te interakcije (Ansell in Torfing, 2022).

³³ Člen 123(2)(e) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁴ Člen 124(3)(d) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁵ Člen 124(4)(c) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁶ Člen 126(3)(f) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁷ Člen 7(4) Uredbe (EU) 2022/1475.

³⁸ Točka 2(a)(i) Priloge IV k Uredbi (EU) 2022/1475.

³⁹ Uvodna izjava 120 Uredbe (EU) 2021/2115.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- Kateri so glavni organi, ki naj bi sodelovali pri spremljanju in vrednotenju, in kakšne so njihove odgovornosti? Podvprašanja v zvezi s tem so lahko:
 - Ali je treba poleg odbora za spremljanje in nacionalne mreže SKP vzpostaviti tudi druge strukture, ki lahko pomagajo pri usmerjanju vrednotenj (npr. usmerjevalne skupine) ali svetujejo glede vrednotenja (npr. svetovalne skupine)? Kakšne so njihove naloge in odgovornosti?
 - Kako so naloge in odgovornosti v zvezi s spremljanjem in vrednotenjem porazdeljene med različne dele organa upravljanja in druge strukture?
- Katera spoznanja je mogoče pridobiti iz prejšnjega programskega obdobja ter jih vključiti v novo ureditev upravljanja in usklajevanja? (npr. preučite posledice združitve stebra 1 in 2 v okvir enega strateškega načrta SKP za upravljanje in usklajevanje)
- Kakšna je vloga organov upravljanja in usklajevanja pri pregledovanju ali potrjevanju morebitnih sprememb načrta vrednotenja?
- Kako naj se uveljavijo ureditve upravljanja? Možnosti lahko vključujejo npr. (a) mreženje, (b) pravno zavezujoče ureditve.

Ozemeljski vidiki

- Kakšno vlogo naj bi imele regije v postopkih in strukturah upravljanja in usklajevanja?
- Kateri mehanizmi naj bi zagotovili ustrezno usklajevanje in medsebojno povezanost z regijami in med regijami?
- Kakšna je vloga nacionalne mreže SKP pri tem?
- Kateri akterji usklajevanja so potrebni v regijah ter kakšna sta njihova vloga in opis?

Okvirni pregled tega razdelka načrta vrednotenja

1. Ključni deležniki in organi za upravljanje in usklajevanje vrednotenj
2. Strukture za izboljšanje načrtovanja, izvajanja in kakovosti vrednotenj
3. Dodatne strukture za upravljanje in usklajevanje vrednotenj

3.3 Opredelitev deležnikov

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba opisati ustrezne deležnike ter njihove potrebe po vrednotenju in gradnji zmogljivosti, kot je določeno v Prilogi II k Uredbi (EU) 2022/1475. Države članice bi morale na podlagi teh pravnih določb:

- opredeliti vse ustrezne deležnike, vključno s tistimi, ki niso zastopani v odboru za spremljanje;
- ugotoviti njihove potrebe v zvezi z dejavnostmi vrednotenja;
- opredeliti njihovo vlogo pri vrednotenju strateškega načrta SKP, in kadar je ustrezno, oceniti njihove potrebe po gradnji zmogljivosti, da bodo lahko izpolnili to vlogo.

V teh smernicah je predlagana dodatna vsebina za razdelek o opredelitvi deležnikov, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 4 – Predlagana vsebina razdelka 3 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ⁴⁰	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Kratek opis ustreznih deležnikov Njihove potrebe po vrednotenju Njihove potrebe po gradnji zmogljivosti (kadar je ustrezno)	Diagram deležnikov	Diagram deležnikov bo omogočil pripravo celovitega seznama ustreznih deležnikov. Cilj je dvojen: opredeliti in razumeti deležnike, ki imajo interes za strateški načrt SKP in njegovo vrednotenje.
	Razvrstitev deležnikov	Razvrstitev bo zagotovila informacije o vplivu/reprezentativnosti in interesih različnih deležnikov. Razvrstitev bo omogočila, da se jih združi v skupine glede na možnost, da vplivajo na strateški načrt SKP in njegovo vrednotenje ali da strateški načrt SKP in njegovo vrednotenje vplivata nanje. Ta možnost se bo upoštevala pri presoji, ali in kako vključiti posamezne deležnike, na kateri stopnji procesa vrednotenja in kako doseči, da bo to sodelovanje najučinkovitejše.
	Kako uporabljati opredelitev deležnikov	Opredelitev bo pomagala pri odločanju o najustreznejših deležnikih in/ali strukturah upravljanja vrednotenja v zvezi z načrtovanjem, razpisnim postopkom, izvajanjem, nadzorom kakovosti, razširjanjem in spremljanjem ugotovitev vrednotenja.
Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja		

⁴⁰ Točka 3 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

- Razdelek 1 – Cilji in potrebe: na podlagi potreb po vrednotenju se bo do neke mere določilo, na katere deležnike se je treba obrniti, medtem ko bo zbiranje idej z deležniki pomagalo opredeliti njihove potrebe, ki se lahko upoštevajo pri potrebah glede vrednotenja.
- Razdelek 2 – Ureditve upravljanja in usklajevanja: nekateri deležniki bodo del strukture upravljanja vrednotenja v državi članici.
- Razdelek 7 – Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti: opredelitev deležnikov bo prispevala tudi k dejavnostim tehnične podpore, saj bo za deležnike morda potrebno načrtovati in izvesti gradnjo zmogljivosti.

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Kratek opis zadevnih deležnikov iz člena 4(2) Izvedbene uredbe, vključno z razlago, zakaj so se upoštevali ter njihovih potreb v zvezi z dejavnostmi vrednotenja, in kjer je ustrezno, gradnjo zmogljivosti.

Opredelitev deležnikov: to je razmeroma nov element načrta vrednotenja, pri čemer „[d]ržave članice v načrtu vrednotenja opredelijo ustrezne deležnike, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju dejavnosti vrednotenja in gradnje zmogljivosti. Kadar je ustrezno, države članice opredelijo deležnike, ki niso člani odbora za spremljanje.“⁴¹

Ustrezni deležniki: to je izraz, ki je naveden v ustreznih predpisih EU⁴², vendar ni opredeljeno, kdo to so. Vsaka država članica opredeli deležnike, ki so pomembni za posebne dejavnosti, v tem primeru torej za načrtovanje dejavnosti vrednotenja in gradnjo zmogljivosti. Poleg tega se po potrebi opredelijo še drugi deležniki, ki niso člani odbora za spremljanje.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- Kdo so glavni deležniki načrta vrednotenja?
 - Ali so kateri od deležnikov, s katerimi se je posvetovalo v okviru strateškega načrta SKP, pomembni za načrt vrednotenja?
 - Kateri deležniki so udeleženi pri zagotavljanju podatkov in uporabi rezultatov vrednotenja?
- Kakšni so njihovi interesi in značilnosti (npr. organizacija, iz katere prihajajo, in vloga)?
- Kateri deležniki so vključeni v ureditve upravljanja in usklajevanja načrta vrednotenja ter kakšna je njihova vloga pri tem? (povezano z razdelkom 2 načrta vrednotenja)
- Kakšne so njihove potrebe v zvezi z dejavnostmi vrednotenja? (to se upošteva v razdelku 1 načrta vrednotenja)
- Kakšne so njihove potrebe v zvezi z gradnjo zmogljivosti? (povezano z razdelkom 7 načrta vrednotenja)
- Kako naj bodo deležniki vključeni v dejavnosti vrednotenja?

⁴¹ Člen 4(2) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁴² Uredba (EU) 2022/1475 in Uredba (EU) 2021/2115.

Ozemeljski vidiki

V primeru regionaliziranih držav je treba temu razdelku načrta vrednotenja posvetiti posebno pozornost, in sicer s pojasnitvijo teh vprašanj:

- Kakšno vlogo naj bi imele regije v razvoju procesa vrednotenja? Nadaljnja vprašanja o odgovornostih in nalogah bi lahko bila:
 - Kakšno vlogo bodo imele pri zasnovi načrta vrednotenja in izbiri tem vrednotenja?
 - Kakšno vlogo bodo imele pri zagotavljanju informacij, povezanih z vrednotenjem?
 - Kakšno vlogo bodo imele pri integraciji rezultatov vrednotenja?
 - Ali obstaja potreba po podpori regijam, da vzpostavijo stik z nekaterimi akterji?
- Od katerih posebnih akterjev (vključenih v izvajanje strateškega načrta SKP v posamezni regiji) se pričakuje, da bodo sodelovali v procesu vrednotenja in kako, ter kateri mehanizmi naj bi podpirali medsebojne povezave?
- S katerimi akterji, vključenimi v proces vrednotenja, bodo morale regije vzpostaviti stik?
- Kako se bodo okrepile zmogljivosti akterjev za vrednotenje na regionalni ravni? V katerih konkretnih dejavnostih gradnje zmogljivosti bi morali regionalni akterji sodelovati?

Okvirni pregled tega razdelka

1. Opredelitev deležnikov
2. Razvrstitev deležnikov (diagram deležnikov)
3. Uporaba opredelitve deležnikov
4. Potrebe deležnikov po gradnji zmogljivosti

3.4 Časovnica

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba opisati glavne mejnike vrednotenja in okvirno obdobje za vrednotenja in študije za podporo vrednotenju, vključno z razlogi za to načrtovanje (tj. zakaj so bile izbrane različne časovnice). Vključuje lahko:

- seznam vrednotenj za oceno prispevka strateškega načrta SKP k ciljem SKP in okvirni časovni razpored,
- seznam vrednotenj za oceno posameznih tem in okvirni časovni razpored (upoštevati je treba, da lahko vsaka država članica izbere ustrezne posamezne teme⁴³),
- seznam podpornih študij ter drugih raziskovalnih in analitičnih dejavnosti za vrednotenje,
- seznam drugih dejavnosti vrednotenja in njihov časovni razpored (npr. dejavnosti gradnje zmogljivosti, razvoj sistemov spremljanja itd.),
- načrt poteka vrednotenja (v katerem so združene zgornje točke).

V teh smernicah se predlaga dodatna vsebina razdelka o časovnici, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 5 – Predlagana vsebina razdelka 4 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ⁴⁴	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Okvirno načrtovanje vrednotenja in študij za podporo vrednotenju Utemeljitev odločitev	Načrt poteka vrednotenja	Načrt poteka s časovnim okvirom in roki zagotavlja popolno sliko o tem, katere dejavnosti vrednotenja se izvajajo in kdaj, s čimer se doda vrednost časovnici. Vključijo se vse vrste dejavnosti vrednotenja: vrednotenja/študije za podporo vrednotenju, dejavnosti gradnje zmogljivosti, razvoj sistemov spremljanja. Slednje je pomembno za načrtovanje podatkov, potrebnih za vrednotenje. Upoštevajo se morebitna tveganja v zvezi s časovnim razporedom. Pri opredelitvi ključnih mejnikov je mogoče upoštevati splošen okvir vrednotenja.
Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja <ul style="list-style-type: none"> • <u>Razdelek 1 – Cilji in potrebe</u>: teme vrednotenja in druge dejavnosti bodo podlaga za pripravo časovnice. Opredeljene bodo v razdelku 1 načrta vrednotenja in na podlagi izbranega pristopa (bolj strateški ali podrobnejši načrt vrednotenja), njihov okvirni časovni razpored pa bo prikazan v časovnici. • <u>Razdelek 2 – Upravljanje in usklajevanje</u> je splošni element načrta vrednotenja, saj bodo morda morali pri pripravi časovnice sodelovati nekateri organi upravljanja/akterji, odgovorni za usklajevanje/izvajanje dejavnosti vrednotenja. 		

⁴³ Točka 4(b) Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

⁴⁴ Točka 4 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

- **Razdelek 5 – Podatki in informacije:** tudi zahteve v zvezi z njimi bodo podlaga za nekatere dejavnosti vrednotenja, zato je treba v časovnici upoštevati tudi vse dejavnosti priprave/zbiranja podatkov.
- **Razdelek 7 – Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti:** od virov, ki so na voljo za vrednotenja (človeški, finančni, tehnični), bo odvisen tudi cilj dejavnosti vrednotenja, ti viri pa se bodo upoštevali v časovnici. Na primer, če so potrebne dejavnosti informacijske tehnologije ali gradnje zmogljivosti, jih je treba načrtovati skupaj z okvirnim časovnim razporedom.

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Okvirno načrtovanje vrednotenj in študij za podporo vrednotenju, ki jih je treba izvesti med programskim ciklom, ter **utemeljitev sprejetih odločitev**, vključno z:

- a) vrednotenji za oceno **prispevka strateških načrtov SKP k ciljem SKP**, ki bodo izvedena med izvajanjem strateškega načrta SKP;
- b) **vrednotenji za oceno posameznih tem** iz člena 2(d) Izvedbene uredbe, kjer je ustrezno;
- c) **podpornimi študijami ter drugimi raziskovalnimi in analitičnimi dejavnostmi** za vrednotenja.

Okvirno načrtovanje vrednotenj: nanaša se na okvirni časovni razpored, ki bi moral prikazovati pričakovano trajanje ter začetno in končno točko posameznega procesa. Časovni razpored je „okviren“, da se omogoči prožnost glede na trajanje obdobja izvajanja. To lahko vključuje letne revizije/prilagoditve časovnice.

Pri načrtovanju je treba uporabiti obratno časovno zaporedje (začeti je treba z zadnjim korakom v procesu) za zagotovitev, da so rezultati na voljo pravočasno. Države članice bodo za to morda morale opredeliti mejnike vrednotenja med izvajanjem in naknadno. Datum naknadnega vrednotenja je določen v Uredbi⁴⁵, za vrednotenja med obdobjem izvajanja pa države članice same določijo, katero vrednotenje se bo izvedlo in kdaj.

Poleg tega mora načrt vrednotenja vsebovati **utemeljitev sprejetih odločitev**, kar pomeni, da bi morale države članice pojasniti, ali vrednotenja, vključno z načrtovanimi podpornimi študijami, temeljijo na potrebah in ciljih načrta vrednotenja, intervencijski logiki strateškega načrta SKP in pričakovanem izvajanju. S tem se bo zagotovilo izpolnjevanje minimalnih zahtev, kot je ocenjevanje vseh specifičnih ciljev vsaj enkrat v obdobju izvajanja. Poleg tega se bo zagotovilo, da bodo vse dejavnosti vrednotenja izvedene pravočasno, da se zajamejo dejanski učinki.

Ocena **prispevka strateškega načrta SKP k ciljem SKP** bi morala slediti intervencijski logiki strateškega načrta SKP in biti osredotočena na: (a) vsak specifični cilj, obravnavan v načrtu, ali (b) celovita vrednotenja, ki zajemajo več ciljev, pri čemer se utemelji, zakaj cilj v obdobju izvajanja ni ovrednoten⁴⁶.

⁴⁵ Člen 140(6) Uredbe (EU) 2021/2115.

⁴⁶ Člen 2(a) Uredbe (EU) 2022/1475.

Pri **oceni posameznih tem** bi bilo treba upoštevati potrebe po vrednotenju in intervencijsko logiko strateškega načrta SKP⁴⁷. V Uredbi so predlagane teme, kot so okoljska in podnebna struktura, dodana vrednost LEADER, nacionalne mreže SKP ter sistem znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS).

Podporne študije ter druge raziskovalne in analitične dejavnosti se nanašajo na delo za podporo vrednotenju (npr. študija za opredelitev podatkovnih vrzeli, študija za analizo ali razvoj metodologij vrednotenja, študija o spremljanju vplivov na okolje), vendar niso vrednotenja.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- Kako bi bilo vrednotenje specifičnih ciljev, posameznih tem in študij za podporo vrednotenju organizirano skozi čas ob upoštevanju intervencijske logike in pričakovanih rezultatov strateškega načrta SKP?
- Kateri so ključni mejniki vrednotenja, tudi glede na prihodnje programsko obdobje?
- Kaj je mogoče upoštevati pri pripravi načrta poteka načrta vrednotenja?
- Načrt poteka lahko zagotovi uporaben pregled nad tem, kaj je treba ovrednotiti in kdaj. Podrobnejša podvprašanja so lahko:
 - Katere dejavnosti vrednotenja bi se organizirale in kdaj?
 - Kakšni pripravljalni ukrepi (npr. priprava vprašanj za vrednotenje, priprava podatkov, razvoj metodologije, objava razpisov) so potrebni, da se omogočijo načrtovane dejavnosti vrednotenja?
 - Kdaj začeti pripravljati in izvajati večje razpise in druga pripravljalna dela?
- Kateri so glavni izzivi ali tveganja, povezani s časovnim razporedom?
- Kako se bo okvirni časovni okvir (npr. načrt vrednotenja na strateški ravni, večletni delovni načrt, letni akcijski načrt) natančno uskladi in nadalje spremljal v programskem obdobju?
- Kakšna so spoznanja iz prejšnjega obdobja glede časovnega razporeda vrednotenja?

Ozemeljski vidiki

- Po potrebi se upoštevajo morebitni roki, do katerih morajo regije zagotoviti informacije/podatke ali kateri koli drug prispevek, potreben za izvedbo vrednotenja na nacionalni ravni.
- Usklajevanje med akterji na regionalni in nacionalni ravni je ključno za zagotavljanje usklajenosti in dopolnjevanja obeh ravni, npr. da je mogoče določene informacije poslati z regionalne na nacionalno raven ter jih pravočasno zbrati in analizirati ter da je postopek natančno opisan in vnaprej načrtan.
- Zagotoviti je treba tudi, da lahko regije nekatera priporočila ali sklepe vrednotenja ustrezno vključijo v intervencije, ki se načrtujejo/upravljajo na regionalni ravni.

⁴⁷ Člen 2(d) Uredbe (EU) 2022/1475.

Okvirni pregled tega razdelka

1. Seznam vrednotenij za oceno prispevka strateškega načrta SKP k ciljem SKP in okvirni časovni raspored
2. Seznam vrednotenij za oceno posameznih tem in okvirni časovni raspored
3. Seznam podpornih študij ter drugih raziskovalnih in analitičnih dejavnosti za vrednotenje in okvirni časovni raspored
4. Seznam drugih dejavnosti vrednotenja in njihov časovni raspored (npr. dejavnosti gradnje zmogljivosti, razvoj sistemov spremljanja itd.)
5. Časovnica in načrt poteka vrednotenij (v katerem so združene zgornje točke)

3.5 Podatki in informacije

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba analizirati (analizo je treba poglobiti v okviru vsakega posameznega vrednotenja), katere informacije bodo na voljo iz sistema spremljanja in katere informacije je treba dopolniti z dejavnostmi vrednotenja, da se bodo ustrezno izpolnile potrebe po vrednotenju. V njem bi moralo biti prikazano, da so bili analizirani in načrtovani vsi potrebni postopki in ukrepi za zagotovitev, da so sistemi za pridobivanje informacij za ustrezno spremljanje in vrednotenje vzpostavljeni pravočasno.

V idealnem primeru bi morali biti vsi potrebni podatki in informacije (po potrebi vključno z meritvami na terenu, kvalitativnimi podatki iz raziskav, intervjuji itd.) vključeni v sistem spremljanja že v zgodnjih fazah izvajanja, da bi se uporabili za vsa načrtovana vrednotenja.

V teh smernicah je predlagana dodatna vsebina razdelka s podatki in informacijami, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 6 – Predlagana vsebina razdelka 5 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ⁴⁸	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Opis ureditev za zagotavljanje razpoložljivosti podatkov za spremljanje in vrednotenje	Splošni okvir vrednotenja za ugotavljanje podatkovnih vrzeli, ki vsebuje okvirna: <ul style="list-style-type: none"> okvirna vprašanja za vrednotenje in dejavnike uspeha 	Okvir vrednotenja je orodje, s katerim se lahko sistematično združijo vsi potrebni in morebitni kazalniki ter viri podatkov za lažjo opredelitev potreb po podatkih in vrzeli vsaj za kazalnike okvira smotrnosti, spremljanja in vrednotenja, vključno s kazalniki vpliva iz Priloge III k Uredbi (EU) 2022/1475, ki jih je treba izravnati.
Glavni viri podatkov	<ul style="list-style-type: none"> kazalnike vire podatkov 	Vrednotenja naj bi temeljila na kazalnikih učinka, rezultatov, vpliva in stanja – člen 6(1). Lahko se uporabijo tudi drugi kazalniki ter kvalitativne in kvantitativne informacije – člen 6(2).
Institucionalne ureditve za zagotavljanje podatkov	Usposabljanje akterjev o sistemih za upravljanje podatkov, če je potrebno	Glede na novo tipologijo podatkov (nova struktura SKP) bodo morda potrebna posebna usposabljanja za gradnjo zmogljivosti akterjev, vključenih v upravljanje podatkov.
Ureditev za nadzor kakovosti podatkov		
Podatkovne vrzeli in ukrepi		

⁴⁸ Točka 5 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

za njihovo odpravo		
<p>Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Razdelek 1 – Cilji in potrebe</u>: teme in dejavnosti vrednotenja, zlasti specifični cilji in teme, ki jih je treba ovrednotiti, bodo prispevale k ureditvi podatkov in informacij, da se zagotovi razpoložljivost podatkov. • <u>Razdelka 2 in 3 – Upravljanje in opredelitev deležnikov</u>: nekateri deležniki, opredeljeni v opredelitvi ali vključeni v upravljanje, bodo udeleženi pri ureditvi podatkov in informacij, na primer nekateri deležniki so lahko ponudniki podatkov. • <u>Razdelek 4 – Časovnica</u>: v časovnici načrta vrednotenja je treba upoštevati ureditev podatkov in informacij, na primer, če je treba vzpostaviti elektronski sistem za zbiranje podatkov, ga je treba načrtovati. • <u>Razdelek 7 – Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti</u>: potrebe po podatkih in informacijah je treba upoštevati tudi pri načrtovanju virov, potrebnih za spremljanje in vrednotenje, ter morebitne gradnje zmogljivosti, potrebne za izboljšanje znanj in spretnosti za zbiranje in upravljanje podatkov. 		

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Kratek opis ureditev iz člena 7(2) Izvedbene uredbe za zagotovitev razpoložljivosti podatkov za spremljanje in vrednotenje, vključno z opredelitvijo glavnih virov podatkov, ki jih je treba uporabiti, institucionalnih ureditev za zagotavljanje podatkov in ureditev za nadzor kakovosti podatkov. Ta razdelek bi moral vključevati tudi opredelitev **podatkovnih vrzeli** in ukrepov za njihovo odpravo, vključno s pravočasnim začetkom delovanja **podatkovnih sistemov**.

Razpoložljivost podatkov: nanaša se na podatke in informacije, potrebne za vrednotenje, ki bi morali biti na voljo pravočasno, na zahtevani ravni razčlenitve (nacionalna, regionalna, lokalna) in v zahtevani obliki. Za to je pomembno opredeliti **glavne vire podatkov**, ki lahko vključujejo nacionalne ali regionalne statistične enote, raziskovalne centre, podjetja in druge ponudnike podatkov.

Institucionalne ureditve: nanašajo se na potrebne ureditve s ponudniki podatkov, za katere poskrbijo države članice, vključno z ureditvami za nadzor kakovosti podatkov. Institucionalne ureditve in ureditve za nadzor kakovosti podatkov upoštevajo ozemeljski obseg, ki je relevanten za vrednotenje, in vključujejo statistično uporabo podatkov iz upravnih registrov⁴⁹.

Podatkovne vrzeli: so bile v preteklosti kar pogosto ozko grlo. Izhajajo iz pomanjkanja ustreznih podatkovnih virov, neuskladenosti obstoječih virov podatkov in metodologij zbiranja podatkov, nezadostnih podatkov za izvedbo analiz časovnih vrst in omejenega ali zapoznelega izvajanja nekaterih intervencij itd. Načrt vrednotenja bi moral vsebovati ukrepe za odpravo takšnih vrzeli. Eden od ključnih ukrepov v zvezi s tem je zagotovitev, da so **podatkovni sistemi** vzpostavljeni v potrebni sestavi in da

⁴⁹ Člen 7(2) Izvedbene uredbe.

lahko začnejo pravočasno delovati. Spoznanja iz prejšnjega programskega obdobja so v tem smislu zelo pomembna.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- Kateri podatki so potrebni za različna vrednotenja (podatki o vrednostih skupnih in drugih kazalnikov, druge kvantitativne in kvalitativne informacije itd.)?
- Kateri viri podatkov so na voljo in kateri so še potrebni?
- Katere podatkovne vrzeli je treba upoštevati?
- Katera so ključna metodološka vprašanja, ki jih je treba obravnavati za odpravo podatkovnih vrzeli?
- Kako se ocenjuje razpoložljivost podatkov glede na pretekle izkušnje?
- Kateri podatkovni sistemi že obstajajo in kako jih je mogoče prilagoditi/spremeniti?
- Kakšni so pogoji in morebitne pravne zahteve za dostop do omejenih podatkov?
- Kakšne ureditve so potrebne, da se izvajalcem vrednotenja zagotovi dostop do podatkov, potrebnih za vrednotenje?
- Kako se bodo med zbiranjem podatkov zagotovile jasne in skupne opredelitve med različnimi deležniki/ponudniki podatkov?
- Kateri viri so potrebni (finančni, tehnični, človeški itd.) za zbiranje podatkov?

Ozemeljski vidiki

Institucionalne ureditve in ureditve za nadzor kakovosti podatkov upoštevajo ozemeljski obseg, ki je relevanten za vrednotenje, in vključujejo statistično uporabo podatkov iz upravnih registrov⁵⁰. Posebna vprašanja, ki jih je treba upoštevati, so:

- dogovori o zagotavljanju informacij z regionalnimi organi. Pomembno tudi, da se znotraj vsake regije opredelijo morebitni dogovori za pridobivanje informacij z drugimi agenti, ki delujejo na regionalni ravni;
- da bi se pravočasno zbrale informacije, je treba regijam zagotoviti konkretne smernice, ki omogočajo homogeno zagotavljanje podatkov/informacij hkrati;
- zbrane informacije morajo omogočati priročno razčlenitev na ozemeljski/regionalni ravni, kjer je to ustrezno;
- pomembno je upoštevati in analizirati vlogo regij kot ponudnikov in tudi morebitnih uporabnikov.

Okvirni pregled tega razdelka

1. Postopki in mehanizmi spremljanja

⁵⁰ Člen 7(2) Uredbe (EU) 2022/1475.

2. Potrebe po podatkih in viri podatkov za vrednotenja
3. Ureditve podatkov
4. Podatkovne vrzeli in ukrepi za njihovo odpravo
5. Potrebe po gradnji zmogljivosti

3.6 Komuniciranje in nadaljnje spremljanje

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba na podlagi spoznanj iz prejšnjih programskih obdobj opisati pristop h komuniciranju in nadaljnjemu spremljanju ter orodja za to in določiti minimalne standarde za komuniciranje in nadaljnje spremljanje rezultatov vrednotenja. V teh smernicah je predlagana dodatna vsebina razdelka s podatki in informacijami, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 7 – Predlagana vsebina razdelka 6 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ⁵¹	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Opis kanalov/mehanizmov za sporočanje ugotovitev vrednotenja ciljnim prejemnikom Opis mehanizmov za nadaljnje spremljanje in uporabo rezultatov vrednotenja	Opis komunikacijskega načrta	Vzpostavljen bi moral biti celoten komunikacijski načrt, ne samo za razširjanje.
	Cilji glede sporočanja ugotovitev vrednotenja	To bi moralo biti sestavni del vsakega procesa komunikacije.
	Vloga nacionalnih mrež SKP	Mreže SKP so ključni kanal za komunikacijo in razširjanje, zato se je vredno osredotočiti na podrobnejši opis njihove vloge.
	Vloga odbora za spremljanje	Odbor za spremljanje ima pomembno vlogo pri preučevanju napredka, doseženega v zvezi z nadaljnjim spremljanjem ugotovitev vrednotenja, vključno s priporočili.
Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja <ul style="list-style-type: none"> • <u>Razdelek 1 – Cilji in potrebe</u>: sporočili se bodo rezultati vrednotenja (teme in dejavnosti) in nadalje se bodo spremljala priporočila. • <u>Razdelek 2 – Upravljanje in usklajevanje</u>: akterji/organi, vključeni v strukture upravljanja, bodo prispevali k zasnovi in izvajanju kanalov in dejavnosti komuniciranja in nadaljnjega spremljanja. • <u>Razdelek 3 – Opredelitev deležnikov</u>: nekateri deležniki bodo imeli posebno vlogo pri komuniciranju in/ali nadaljnjem spremljanju ugotovitev vrednotenja. • <u>Razdelek 4 – Časovnica</u>: komunikacijske dejavnosti in dejavnosti nadaljnjega spremljanja je treba upoštevati v časovnici načrta vrednotenja. 		

⁵¹ Točka 6 Priloge II k Uredbi (EU) 2022/1475.

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Opis, kako bodo ugotovitve vrednotenja sporočene **ciljnim prejemnikom**, vključno z opisom **mehanizmov, vzpostavljenih za nadaljnje spremljanje in uporabo rezultatov vrednotenja.**

Ugotovitve vrednotenja: rezultati vrednotenj, vključno s sklepi in priporočili, bi morali temeljiti na trdnih dokazih. Ciljni prejemniki jih nato lahko uporabijo za različne namene, npr. za izboljšanje izvajanja (upravljavci strateškega načrta SKP), načrtovanje prihodnje politike (oblikovalci politik), ozaveščanje o izidih politike (splošna javnost).

Komuniciranje: zagotavlja, da se ugotovitve vrednotenja (KAJ) posredujejo pravim prejemnikom (KDO), v pravi obliki (KAKO) in ob pravem času (KDAJ).

Ciljni prejemniki: so deležniki vrednotenja na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni, kot so oblikovalci politik, izvajalci vrednotenja, raziskovalci, upravičenci in širša javnost.

Vzpostavljeni mehanizmi: se nanašajo na informacijske kanale, tj. sredstva (npr. e-pošta, internet, intranet, glasilo, dogodki), prek katerih se razširjajo ugotovitve vrednotenja.

Nadaljnje spremljanje rezultatov vrednotenja: je mogoče prek različnih mehanizmov (npr. akcijskih načrtov, seminarjev, delavnic, odborov, posredovanja znanja⁵²), da se spoznanja in priporočila iz vrednotenj nato upoštevajo pri izvajanju strateškega načrta SKP in pri ciklu politike, vključno z zasnovo prihodnje politike. Uporaba znanja, pridobljenega z vrednotenji, je glavni namen vsakega vrednotenja. Uporabo znanja je treba sistematično nadalje analizirati in deliti. Napredek, dosežen v zvezi z nadaljnjim spremljanjem ugotovitev vrednotenja, je ena od nalog odbora za spremljanje⁵³.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

V zvezi s komuniciranjem:

- Kakšne so potrebe po komuniciranju v državah članicah?
- Kako najbolje sporočiti rezultate vrednotenja in doseči ustrezne deležnike?
- Katere informacijske kanale je mogoče upoštevati?

V zvezi s ciljnim občinstvom:

- Kdo je ciljno občinstvo (ustrezni deležniki) za vrednotenje na splošno in za rezultate vsakega posameznega vrednotenja?

⁵² Izraz „posredovanje znanja“ je dobro opisan v *Evaluation Matters – The Evaluation Policy for European Union Development Co-operation* (Vrednotenje je pomembno – Politika vrednotenja za razvojno sodelovanje Evropske unije) (<https://op.europa.eu/s/w7MN>). „Posredovanje znanja“ je ločen korak v postopku spodbujanja uporabe ugotovitev. Vključuje uporabo znanja tako, da bo to vplivalo na spremembe. Da se to zgodi, mora poskrbeti vodja vrednotenja. Vendar pa so za razširjanje dokazov in ugotovitev iz vsebine vrednotenja najprimernejši ključni uporabniki. Vodja vrednotenja pomaga ključnim uporabnikom opredeliti akcijski načrt, kako naj bi to izvedli. To lahko vključuje:

- prepoznavanje priložnosti v notranjem ciklu načrtovanja, kdaj bi bilo treba pri odločanju uporabiti vrednotenje, in določanje, kdo bo odgovoren za te prispevke,
- prepoznavanje zunanjih priložnosti za uporabo dokazov in ugotovitev vrednotenja za vplivanje na spremembe,
- meta-vrednotenje (sistematična sinteza vrednotenj), s katerimi se združijo osnovna spoznanja o podobnih temah.

⁵³ Člen 124(3)(d) Uredbe (EU) 2021/2115.

V zvezi z vlogami:

- Kakšna je vloga odbora za spremljanje v procesu komunikacije in nadaljnega spremljanja?
- Kakšna je vloga nacionalne mreže SKP v procesu komunikacije in nadaljnega spremljanja?
- Kakšno vlogo imajo v tem organi upravljanja, plačilne agencije, upravljavci intervencij, uprave na regionalni ravni itd.?
- Katere druge strukture še obstajajo, ki se lahko uporabijo za obveščanje o rezultatih vrednotenja (delovne skupine, mreže itd.)?

V zvezi z nadaljnjim spremljanjem:

- Kako nadalje spremljati uporabo rezultatov in priporočil vrednotenja?
- Kako zagotoviti, da rezultati vrednotenja izboljšajo izvajanje programa?

Ozemeljski vidiki

- Zelo pomembno je, da lahko rezultate vrednotenja uporabijo regije in jih vključijo v odločanje o vseh opredeljenih/spremenjenih intervencijah in intervencijah, ki se upravljajo na regionalni ravni.
- Namen vrednotenja bi moral biti tudi pridobitev splošnih sklepov, ki so pomembni za različne regije. V ta namen lahko nekatera vrednotenja na nacionalni ravni vključujejo študije primerov, ki omogočajo oblikovanje sklepov na regionalni ravni. Morda bi bilo smiselno, da se rezultati na nacionalni in regionalni ravni zagotovijo z nekaterimi tehnikami (npr. homogena raziskava, ki jo je mogoče analizirati posamezno za vsako regijo).
- Poleg tega je pomembno vključiti mehanizme za obravnavo rezultatov vrednotenja in njihovih posledic/razpravo o rezultatih vrednotenja in njihovih posledicah na regionalni ravni z regionalnimi organi.

Okvirni pregled tega razdelka

1. Uporabljen pristop in spoznanja iz prejšnjih programskih obdobj
2. Cilji sporočanja ugotovitev vrednotenja
3. Celotni komunikacijski načrt, vključno s komunikacijskimi kanali in ciljnim občinstvom
4. Pristop k nadaljnjemu spremljanju za zagotovitev izvajanja priporočil vrednotenja in uporabe rezultatov vrednotenja

3.7 Viri, tehnična podpora in gradnja zmogljivosti

Kaj je treba vključiti v ta razdelek načrta vrednotenja

V tem razdelku načrta vrednotenja bi bilo treba opisati vire, potrebne za njegovo izvajanje, ter vso tehnično podporo in dejavnosti gradnje zmogljivosti. Vsebina tega razdelka bi morala zagotavljati, da je za izvajanje načrta vrednotenja na voljo zadostna zmogljivost v širšem smislu.

Preglednica 8 – Predlagana vsebina razdelka 7 načrta vrednotenja

Minimalna vsebina ⁵⁴	Dodatna vsebina	Utemeljitev
Opis virov (človeški, finančni in tehnični, vključno z IT) Opis podpore izvajanju: potrebe deležnikov in uprav po podpori (nacionalna, regionalna in lokalna raven, vključno z lokalnimi akcijskimi skupinami), tehnična podpora, smernice, gradnja zmogljivosti	Strukturiran načrt gradnje zmogljivosti lokalnih akcijskih skupin za vrednotenje lokalnih razvojnih strategij	Lokalne akcijske skupine so izboljšale svojo kulturo vrednotenja, vendar izkušnje v obdobju 2014–2020 kažejo, da še vedno obstajajo potrebe, zlasti v zvezi z okviri in metodami vrednotenja ⁵⁵ . Poseben načrt gradnje zmogljivosti pomaga tudi pri dvigu kulture vrednotenja lokalnih akcijskih skupin.

⁵⁴ Točka 7 Priloge II ter člen 7(3) in (4) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁵⁵ To ugotovitev podpirajo različne dejavnosti gradnje zmogljivosti službe za pomoč uporabnikom pri vrednotenju, npr. https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/evaluation_publications/fs-026-it-lags.pdf in [Evaluation support study on the impact of LEADER on balanced territorial development \(Študija za podporo vrednotenju o vplivu LEADER na uravnotežen ozemeljski razvoj\)](#).

Povezave tega razdelka z drugimi razdelki načrta vrednotenja

- Razdelek 1 – Cilj in potrebe: pri načrtovanju virov bi bilo treba upoštevati načrtovane teme in dejavnosti vrednotenja.
- Razdelek 4 – Časovnica: v časovnico je treba vključiti morebitne dejavnosti tehnične podpore in gradnje zmogljivosti.
- Razdelka 2 in 3 – Upravljanje in usklajevanje / opredelitev deležnikov: akterji/organi/strukture, ki sodelujejo v upravljanju, in drugi deležniki bodo imeli potrebe v zvezi z gradnjo zmogljivosti, ki bi jih bilo treba upoštevati.

Ključni izrazi, ki jih je treba upoštevati

Opis **virov**, potrebnih in predvidenih za izvajanje načrta vrednotenja, vključno z navedbo upravne zmogljivosti, podatkov, finančnih sredstev in potreb IT.

Opis **izvajanja programske podpore iz člena 7(3) in (4) Uredbe, vključno z dejavnostmi tehnične podpore in gradnje zmogljivosti**, izvedenimi za zagotovitev, da se lahko načrt vrednotenja v celoti izvaja, in načrtovano podporo lokalnim akcijskim skupinam za vrednotenje strategij lokalnega razvoja.

Viri: to se nanaša na finančne, tehnične in človeške vire, potrebne za izvajanje načrta vrednotenja. Tehnični viri vključujejo, na primer, podatkovne sisteme, zbirke podatkov, orodja IT itd.

Tehnična podpora in gradnja zmogljivosti: to se nanaša na znanja in spretnosti ter morebitno zunanjo podporo (npr. analizo, orodja, smernice), ki so potrebni za izvajanje načrta vrednotenja. Vključujejo lahko tehnična znanja in spretnosti/znanja in spretnosti s področja IT, metodološka in/ali analitična znanja in spretnosti. Podpora in gradnja zmogljivosti se ponudita, ko se opredelijo potrebe po podpori deležnikov in uprav, vključenih v vrednotenja strateških načrtov SKP na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, vključno z lokalnimi akcijskimi skupinami⁵⁶. Podpora se lahko zagotovi v obliki usposabljanja, smernic in drugih ustreznih dejavnosti gradnje zmogljivosti, ki jih ponuja nacionalna mreža SKP ali se ponujajo v sodelovanju z njo⁵⁷. Pri teh dejavnostih bi bilo treba upoštevati različne zmogljivosti institucij in deležnikov na področju spremljanja in vrednotenja⁵⁸. Hkrati dejavnosti gradnje zmogljivosti v zvezi z vrednotenjem prispevajo tudi k ozaveščanju o pomenu vrednotenja in oblikovanju kulture vrednotenja.

Ključna vprašanja, ki jih je treba upoštevati

- Ali so za izvedbo načrta vrednotenja na voljo ustrezni viri (človeški, finančni in tehnični)?
- Kako je mogoče pridobiti ustrezne vire, če so potrebni?

⁵⁶ Člen 7(3) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁵⁷ Člen 7(4) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁵⁸ Člen 7(3) Uredbe (EU) 2022/1475.

- Kakšne so potrebe po gradnji zmogljivosti za izvajanje načrta vrednotenja in kako jih prepoznati v celotnem obdobju izvajanja?
- Katere podporne dejavnosti in dejavnosti gradnje zmogljivosti za vrednotenje so pomembnejše za posamezne institucije in deležnike?
- Kako načrtovati in izvajati gradnjo zmogljivosti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, tudi za lokalne akcijske skupine?
- Kolikšen je proračun, ki je na voljo za različne dejavnosti vrednotenja?

Ozemeljski vidiki

- Regijam je treba zagotoviti potrebne finančne in tehnične vire glede na vlogo, ki jo prevzamejo pri izvajanju načrta vrednotenja.
- Razmisliti je treba o usposabljanju in drugih ukrepih podpore, ki zagotavljajo ustrezno udeležbo regij v procesu vrednotenja.

Okvirni pregled tega razdelka

1. Viri, potrebni za izvedbo načrta vrednotenja (finančni, človeški, podatkovni, IT)
2. Dejavnosti tehnične podpore in gradnje zmogljivosti (seznam, vsebina, časovnica)
3. Strukturiran načrt gradnje zmogljivosti za lokalne akcijske skupine

PRILOGA – OPREDELITVE MERIL VREDNOTENJA

Uporabljene opredelitve meril vrednotenja so iz orodja št. 47 zbirke orodij za boljše pravno urejanje⁵⁹ in povzete v spodnjem okviru.

Okvir 1 – Opredelitve meril vrednotenja

USPEŠNOST

Analiza uspešnosti obravnava, kako uspešni so bili ukrepi EU pri doseganju ciljev ali napredku pri doseganju ciljev. Z vrednotenjem naj bi se oblikovalo mnenje o (a) doseganju napredku in (b) vlogi ukrepa EU pri uresničevanju opaženih sprememb. Analiza uspešnosti bi morala natančno preučiti tudi koristi intervencij EU za različne deležnike (Boljše pravno urejanje, orodje št. 47, str. 403).

Pri uspešnosti je treba upoštevati dve ravni: (a) operativno uspešnost, kjer se napredek pri doseganju specifičnih ciljev SKP ocenjuje na podlagi ciljnih vrednosti kazalnikov rezultatov, in (b) vpliv, kjer se napredek pri doseganju splošnih in specifičnih ciljev SKP ocenjuje na podlagi kazalnikov vpliva.

UČINKOVITOST

Pri učinkovitosti se upošteva razmerje med viri, uporabljenimi za intervencijo, in nastalimi spremembami. Analiza učinkovitosti bi morala natančno preučiti stroške intervencije EU, ki nastanejo različnim deležnikom. Analiza učinkovitosti bi morala tudi primerjati ugotovljene stroške s koristmi, opredeljenimi v okviru merila uspešnosti, ter raziskati možnosti za poenostavitev in zmanjšanje bremena. (Boljše pravno urejanje, orodje št. 47, str. 404 in 405).

USTREZNOST

Ustreznost obravnava razmerje med potrebami in težavami v času uvajanja intervencije in med njenim izvajanjem. V okviru ustreznosti bi bilo treba preučiti tudi razmerje med trenutnimi in prihodnjimi potrebami in težavami v EU ter cilji intervencije. (Boljše pravno urejanje, orodje št. 47, str. 407).

USKLAJENOST

Pri vrednotenju usklajenosti se preuči, kako dobro (ali ne) različne intervencije, politike EU/mednarodne politike ali elementi nacionalne/regionalne/lokalne politike delujejo skupaj. Pri preverjanju „notranje“ usklajenosti se preuči, kako različne komponente iste intervencije EU delujejo skupaj, da se dosežejo cilji intervencije. Pri preverjanju „zunanje“ usklajenosti se lahko podobna preverjanja izvedejo v zvezi z drugimi („zunanji“) intervencijami na različnih ravneh. Po potrebi se lahko v okviru analize usklajenosti preveri, ali so intervencije v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora oziroma ali so v skladu s splošnimi okoljskimi cilji (npr. podnebnimi pravili) ali drugimi politikami, usmerjenimi v okolje. (Boljše pravno urejanje, orodje št. 47, str. 408).

DODANA VREDNOST UNIJE

Dodana vrednost EU zadeva spremembe, ki so posledica intervencije EU in ki presegajo tisto, kar bi bilo mogoče razumno pričakovati od nacionalnih ukrepov držav članic. EU bi morala v skladu z načelom subsidiarnosti (člen 5 Pogodbe o Evropski uniji) in na področjih neizključne pristojnosti ukrepati le, kadar je mogoče cilje bolje doseči z ukrepanjem Unije kot s samostojnim ukrepanjem držav članic. (Boljše pravno urejanje, orodje št. 47, str. 409).

⁵⁹ Zbirka orodij za boljše pravno urejanje – poglavje 6 (europa.eu).

European Evaluation Helpdesk for the CAP

Rue Belliard 12,
1040 Brussels, Belgium
+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en

Funded by
the European Union